

Opgang, Goede Vrijdag 18 april 2025

Teksten

1 – Heinrich Ignaz Franz von Biber (1644-1704): “Kreuzigung”, Rosenkranz Sonate nr. 10 (Meret Lüthi, viool; Les Passons de l’Âme)

Biber schreef een cyclus van vijftien vioolsonates op basis van de “Mysteriën (geheimen)” van de rozenkrans. Die verwijzen naar drie episoden uit het leven van Maria en Christus: vreugde – droefenis – glorie, elk bestaande uit 5 gebeurtenissen.

Biber wilde voor elk van die episodes de de “stemming” zoveel mogelijk laten aansluiten bij de sfeer van de episode, ook in de “dubbelgrepen”. Om dit te verwezenlijken schreef hij voor iedere sonate een omstemming van de snaren voor (scordatura). Gisteren, op Witte Donderdag, was de zesde sonate te horen, de eerste van de droevige episodes. Vandaag de tiende en laatste van die droevige episodes, de kruisiging. Hiervoor heeft Biber de omstemming van g – d’ – a’ – e” in: g – d’ – a’ – d” voorgeschreven.

2 – Marc’ Antonio Ingegneri (c.1546-1592): “Tenebrae factae sunt” (a 4) (Voices of Ascension, o.l.v. Dennis Keene)

Tenebrae Responsories zijn de ‘responsieven’ (antwoordzangen) voor de metten (de getijdengebeden tijdens de donkerste uren van de ochtend) van de laatste drie dagen van de Goede Week (Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Stille Zaterdag). Voor elk van die dagen werden de metten onderverdeeld in drie ‘nocturnen’. De lezingen van de eerste nocturne zijn drie van de Klaagliederen van Jeremia, van de tweede lezing drie commentaren op de psalmen door Augustinus. Tijdens de derde nocturne zijn er drie lezingen uit Corintiërs I. Tenebrae factae sunt is het vijfde responsief voor Goede Vrijdag, dus de tweede van de tweede nocturne, gebaseerd op de teksten uit Mattheüs 27, Marcus 15, Lucas 23 en Johannes 19.

Tenebrae factae sunt, dum crucifixissent Jesum
Judæi.

Et circa horam nonam exclamavit Jesus voce magna:

“Deus meus, ut quid me dereliquisti?”

Et clamans Jesus voce magna, ait:

“Pater, in manus tuas commendo spiritum meum.”

Et inclinato capite, emisit spiritum.

De duisternis was gevallen toen de Joden Jezus
kruisigden.

En omtrent het negende uur riep Jezus met luide
stem:

“Mijn God, waarom heeft U mij verlaten?”

En Jezus riep met luide stem, en zei:

“Vader, in Uw hand beveel ik mijn geest.”

En terwijl hij het hoofd boog, gaf hij de geest.